

# جزوه آموزشی

نظارت بر ایمنی و سلامت محیط کار  
در واحدهای کشاورزی



## جزوه آموزشی بهورزان برای نظارت بر ایمنی و سلامت محیط کار در واحدهای کشاورزی

### مقدمه:

بهورز عزیز،

شما نزدیکترین فرد به مردم روستا هستید و همه به شما اعتماد دارند. یکی از وظایف مهم شما کمک به پیشگیری از حوادث در محیطهای کار کشاورزی مثل مرغداریها و دامداریها است. در سالهای گذشته در بعضی روستاها، متأسفانه چند کودک به دلیل نبود ایمنی در این واحدها جان خود را از دست دادهاند؛ مثلاً:

- سقوط کودک در استخر یا کانال پساب و غرق شدن.
- برق‌گرفتگی در اثر دست زدن به سیم یا دستگاه بدون حفاظ.
- گرفتاری در دستگاههایی مثل تسمه و فولی یا چرخ‌دنده‌ها به دلیل نبود حفاظ.
- مسمومیت با سموم و آفت‌کش‌ها که در انبارهای باز یا در دسترس کودکان گذاشته شده بودند.

این حوادث خیلی تلخ است، اما خبر خوب این است که بیشتر آنها قابل پیشگیری هستند.

### ◆ نقش شما بسیار مهم است:

- در هر بازدید باید به شرایط محیط نگاه کنید، نکات خطرناک را ببینید و به کارفرما یادآوری کنید.
- شما قرار نیست کار تعمیر یا ایمنی انجام دهید؛ فقط باید خطر را بشناسید، هشدار دهید و گزارش کنید.
- همین کار ساده می‌تواند جان یک کودک یا کارگر را نجات دهد.

پس این جزوه برای شما تهیه شده تا مثل یک راهنما، قدم‌به‌قدم به شما کمک کند در بازدیدهایتان بدانید چه چیزهایی را بررسی کنید و چگونه به زبان ساده به کارفرما تذکر بدهید.

### 1) جلوگیری از ورود کودکان به محیط کار

- ورود کودکان به مرغداری و دامداری ممنوع است.
- باید تابلوی هشدار نصب شود.
- در ورودی همیشه بسته و کنترل‌شده باشد.

### جلوگیری از ورود کودکان به محیط کار

ورود کودکان به مرغداری و دامداری کاملاً ممنوع است. حضور کودکان در محیط کار کشاورزی و دامی خطرات زیادی دارد:

### ◆ خطرات برای کودکان:

- احتمال سقوط در استخرها، حوضچه‌ها یا کانال‌های پساب.
- خطر گرفتار شدن در تسمه‌ها، فولی‌ها و دستگاه‌های در حال کار.
- تماس با سموم، آفت‌کش‌ها یا سوخت و بروز مسمومیت.
- خطر برق‌گرفتگی در سالن‌ها و دستگاه‌ها.
- خطر گازگرفتگی یا خفگی ناشی از دود بخاری یا تهویه نامناسب.

### ◆ راهکارهای پیشگیرانه برای کارفرما:

۱. نصب تابلو هشدار در ورودی واحد:
  - "ورود کودکان ممنوع" یا "خطر برای کودکان" با تصویر ساده و رنگ قرمز.
  - استفاده از تابلوهایی که برای افراد بی‌سواد هم قابل درک باشد (مثلاً تصویر کودک پشت خط قرمز).
۲. کنترل درب ورودی:
  - در واحد باید همیشه بسته و فقط توسط افراد مسئول باز شود.
  - استفاده از قفل در واحدهای بزرگ.
۳. آموزش به کارگران و خانواده‌ها:
  - به کارگران تذکر داده شود که فرزندان خود را به هیچ عنوان همراه نیاورند.
  - در صورت مشاهده کودک در محوطه، باید بلافاصله محیط کار متوقف و کودک خارج شود.
۴. ایجاد محیط جایگزین:
  - اگر کارگران مجبورند فرزندان خود را بیاورند (مثلاً در زمان تعطیلی مدارس)، باید محلی امن، دور از واحد و زیر نظر فرد بزرگسال برای استراحت کودک در نظر گرفته شود.

### 🔍 نکته مهم برای بهورز:

هنگام بازدید، کافی است سه سؤال ساده بپرسید:

۱. آیا شرایط جلوگیری از ورود کودکان به این واحد فراهم شده است؟
۲. آیا تابلوی هشدار نصب شده است؟
۳. آیا در ورودی همیشه بسته و کنترل شده است؟

اگر پاسخ منفی بود، باید فوراً به کارفرما هشدار داده شود و در چک‌لیست ثبت گردد.

### ۲) ایمنی آبگیرها و محل‌های پرخطر

- استخرها، حوضچه‌های آب و کانال‌های پساب باید حصارکشی و درپوش ایمن داشته باشند.
- پرتگاه‌ها و مکان‌های لغزنده باید علامت‌گذاری و مسدود شوند.

## ایمنی آبگیرها و محل‌های پرخطر

در بسیاری از واحدهای مرغداری و دامداری، وجود استخر ذخیره آب، حوضچه‌های شستشو، کانال‌های پساب، چاه‌ها یا محل‌های گود اجتناب‌ناپذیر است. این نقاط در صورت بی‌توجهی می‌توانند به دام مرگبار برای کودکان و حتی کارگران تبدیل شوند.

### ◆ خطرات اصلی این بخش‌ها:

- غرق شدن کودکان و حتی بزرگسالان در استخر و حوضچه.
- لغزش و افتادن کارگر به داخل کانال یا چاه.
- تجمع گازهای سمی در کانال‌های پساب و خفگی.
- آلودگی محیط و ایجاد کانون بیماری‌های انگلی و عفونی.

### ◆ راهکارهای پیشگیرانه برای کارفرما:

#### ۱. حصارکشی و پوشاندن محل‌ها:

- استخرها و حوضچه‌ها باید دور تا دور با نرده یا حصار فلزی محکم (حداقل ۵/۱ متر ارتفاع) بسته شوند.
- در صورت امکان، روی استخر یا حوضچه پوشش توری یا درپوش محکم نصب شود.
- کانال‌های پساب باید درپوش دائمی (بتنی یا فلزی) داشته باشند.

#### ۲. ایمن‌سازی پرتگاه‌ها و محل‌های گود:

- پرتگاه‌ها باید با نوار خطر یا نرده مشخص شوند.
- مکان‌های لغزنده باید با مصالح ضدلغزش (شن، ماسه، کف‌پوش پلاستیکی) پوشانده شوند.

#### ۳. علامت‌گذاری هشداردهنده:

- نصب تابلو "خطر غرق شدن" یا "ورود ممنوع" با رنگ قرمز و تصاویر ساده.
- استفاده از چراغ هشدار یا پرچم رنگی در نقاط پرخطر.

#### ۴. آموزش کارگران:

- کارگران باید بدانند ورود کودکان به این محل‌ها ممنوع است.
- در زمان کار، همیشه فردی ناظر حضور داشته باشد.

### 🔍 نکات کلیدی برای بهورز در بازدید:

- آیا استخر یا حوضچه حصارکشی شده است؟
- آیا کانال پساب دارای درپوش محکم است؟
- آیا پرتگاه‌ها و نقاط لغزنده علامت‌گذاری یا مسدود شده‌اند؟
- آیا تابلو هشدار نصب شده است؟

### پیام ساده بهورز به کارفرما:

"این استخر یا کانال بدون حصار خیلی خطرناک است. اگر کودک یا حتی کارگر داخل بیفتد، امکان نجات سخت است. لطفاً حتماً دور آن حصار بکشید یا درپوش محکم بگذارید."

### ۳ ایمنی دستگاه‌ها و ماشین‌آلات

- روی همه تسمه‌ها، فولی‌ها، چرخ‌دنده‌ها، زنجیرها و گاردان‌ها باید حفاظ محکم نصب شود.
- دستگاه‌ها باید ارتینگ (اتصال به زمین) داشته باشند تا برق گرفتگی پیش نیاید.
- تعمیر و روغن کاری فقط در حالت خاموشی مجاز است.

## ایمنی دستگاه‌ها و ماشین‌آلات

در مرغداری‌ها و دامداری‌ها معمولاً دستگاه‌هایی مثل چرخ‌گوشت صنعتی، آسیاب، بالابر، تسمه‌نقاله، فن تهویه، پمپ‌ها، تراکتور و ماشین‌آلات کشاورزی وجود دارد. این دستگاه‌ها اگر بدون حفاظ یا نگهداری درست استفاده شوند، می‌توانند حوادث مرگبار ایجاد کنند.

### ◆ خطرات اصلی دستگاه‌ها و ماشین‌آلات:

- گیر کردن دست، مو یا لباس در تسمه و فولی.
- قطع عضو یا له‌شدگی در اثر تماس با چرخ‌دنده، چرخ‌لنگر یا غلتک.
- پرت شدن قطعات و آسیب به چشم یا بدن.
- برق‌گرفتگی در اثر نبود ارتینگ یا سیم‌کشی غیراستاندارد.
- آتش‌سوزی یا سوختگی ناشی از اتصال کوتاه یا داغ شدن دستگاه.

### ◆ راهکارهای پیشگیرانه برای کارفرما:

#### ۱. نصب حفاظ ایمن و محکم:

- روی تسمه، فولی، چرخ‌دنده، چرخ‌لنگر، چرخ‌فلکه، زنجیر، چهارشاخ گاردان و غلتک باید حفاظ فلزی یا پلاستیکی محکم نصب شود.
- حفاظ باید به‌گونه‌ای باشد که دست یا لباس به هیچ‌عنوان به بخش متحرک نرسد.

#### ۲. ارتینگ (اتصال به زمین):

- همه دستگاه‌های برقی باید به زمین متصل شوند.
- ارتینگ باعث می‌شود در صورت نشت جریان برق، دستگاه بی‌خطر شود و جان کارگران حفظ شود.

#### ۳. خاموش بودن هنگام تعمیر و سرویس:

- هرگونه روغن کاری، تعمیر یا تمیزکاری دستگاه باید فقط در حالت خاموش و بدون برق انجام شود.
- کلید اصلی برق باید قفل شود تا کسی ناخواسته دستگاه را روشن نکند.

#### ۴. آموزش کارگران:

- فقط افراد آموزش‌دیده مجاز به کار با دستگاه هستند.
- استفاده از دستکش، لباس کار چسبان و عینک ایمنی هنگام کار الزامی است.

#### ۵. بازرسی منظم:

- تسمه‌ها و حفاظ‌ها باید مرتب کنترل شوند.

○ سیم‌کشی و فیوزها باید سالم و استاندارد باشند.

### نکات کلیدی برای بهورز در بازدید:

- آیا همه تسمه‌ها، فولی‌ها و قطعات متحرک حفاظ دارند؟
- آیا دستگاه‌ها ارتینگ (سیم اتصال به زمین) دارند؟
- آیا تعمیر یا روغن کاری در حال کار انجام می‌شود؟
- آیا سیم‌کشی دستگاه‌ها سالم و عایق است؟

### پیام ساده بهورز به کارفرما:

"این دستگاه بدون حفاظ خیلی خطرناک است، چون اگر لباس یا دست داخل برود ممکن است قطع عضو یا مرگ اتفاق بیفتد. لطفاً حفاظ محکم بگذارید. همین‌طور حتماً دستگاه باید ارتینگ داشته باشد تا خطر برق‌گرفتگی کم شود."

## ۴ ایمنی انبارها و مواد خطرناک

- سوخت، سموم و آفت‌کش‌ها باید در انبار قفل‌دار نگهداری شوند.
- انبار باید تهویه کافی داشته باشد.
- ورود کودکان و افراد غیرمسئول به انبار ممنوع است.
- برچسب هشدار روی ظروف الزامی است.

## ایمنی انبارها و مواد خطرناک

در واحدهای مرغداری، کشاورزی و دامی معمولاً سوخت (نفت، گازوئیل، بنزین)، سموم دفع آفات، ضدعفونی‌کننده‌ها و کودهای شیمیایی نگهداری می‌شوند. این مواد اگر درست انبار نشوند، می‌توانند باعث آتش‌سوزی، انفجار، مسمومیت، آلودگی محیط و حتی مرگ کودکان و کارگران شوند.

### ◆ خطرات اصلی مواد خطرناک:

- سوخت‌ها: خطر آتش‌سوزی و انفجار در اثر جرقه یا حرارت.
- سموم و آفت‌کش‌ها: مسمومیت شدید تنفسی یا خوراکی، به‌ویژه برای کودکان.
- کودهای شیمیایی (اوره، نترات‌ها): خطر سوختگی پوست و چشم، همچنین آلودگی آب آشامیدنی.
- مواد ضدعفونی‌کننده: آسیب به پوست، چشم و دستگاه تنفسی.

## ◆ راهکارهای پیشگیرانه برای کارفرما:

### ۱. انبار ایمن و قفل دار:

- انبار مواد خطرناک باید دور از سالن پرورش، اتاق کارگران و محل زندگی ساخته شود.
- درب انبار باید همیشه قفل باشد و فقط افراد مسئول دسترسی داشته باشند.

### ۲. تهویه مناسب:

- انبار باید پنجره یا هواکش داشته باشد تا بخار و گازهای سمی تجمع نکنند.
- مواد شیمیایی نباید در اتاق بسته و بدون هوا نگهداری شوند.

### ۳. جدا کردن مواد مختلف:

- سوخت‌ها باید جدا از سموم و کودها نگهداری شوند.
- ظروف مواد شیمیایی باید روی قفسه و دور از زمین قرار گیرند.

### ۴. برچسب‌گذاری و هشدار:

- همه ظروف باید برچسب‌دار باشند (نوع ماده، خطر، روش استفاده).
- بر روی انبار، تابلو هشدار "مواد خطرناک" و "ورود کودکان ممنوع" نصب شود.
- از تصاویر ساده برای کسانی که بی‌سواد هستند استفاده شود (مثلاً تصویر جمجمه روی بطری سم).

### ۵. ایمن‌سازی در برابر آتش:

- در انبار باید کپسول آتش‌نشانی شارژ و سالم وجود داشته باشد.
- سیگار کشیدن و روشن کردن شعله در اطراف انبار کاملاً ممنوع است.

## 🔍 نکات کلیدی برای بهورز در بازدید:

- آیا مواد شیمیایی و سوخت در انبار قفل‌دار هستند یا آزاد رها شده‌اند؟
- آیا انبار تهویه دارد یا بسته و بدون هواست؟
- آیا برچسب روی ظروف مشخص است یا ظروف بی‌نام و نشان استفاده می‌شود؟
- آیا تابلو هشدار در ورودی انبار نصب شده است؟
- آیا کپسول آتش‌نشانی در انبار وجود دارد؟

## ✅ پیام ساده بهورز به کارفرما:

اگر بهورز در بازدید ببیند سموم یا سوخت در فضای باز یا در دسترس کودکان قرار دارد، باید فوراً به کارفرما بگوید: "این وضعیت خیلی خطرناک است. کودکان ممکن است به این مواد دست بزنند یا حتی بخورند و دچار مسمومیت یا مرگ شوند. لطفاً سریعاً مواد را در انبار قفل‌دار و با تهویه مناسب قرار دهید."

## 📦 ۵ تجهیزات گرمایشی

- استفاده از وسایل گرمایشی استاندارد (هیترهای ایمن) الزامی است.
- وسایل غیرایمن مثل بخاری نفتی یا المنت برهنه خطرناک هستند.
- سیستم دودکش باید درست نصب شود.

# تجهیزات گرمایشی

گرما در مرغداری و دامداری برای سلامت و رشد طیور و دامها ضروری است. اما وسایل گرمایشی اگر استاندارد نباشند یا درست نصب نشوند، خطر بزرگی برای کارگران و حتی حیوانات ایجاد می‌کنند.

## ♦ خطرات اصلی تجهیزات گرمایشی نایمن:

- آتش‌سوزی: بخاری نفتی، المنت برهنه یا سیم‌های غیراستاندارد می‌توانند باعث آتش‌سوزی شوند.
- مسمومیت با گاز (گازگرفتگی): بخاری بدون دودکش یا دودکش ناقص باعث تجمع گاز منوکسیدکربن (CO) می‌شود که بی‌بو و بی‌رنگ است و می‌تواند در چند دقیقه باعث مرگ شود.
- سوختگی: تماس مستقیم کارگر یا حیوان با وسیله داغ یا شعله باز.
- تلفات دامی: دود یا گازهای سمی علاوه بر خطر برای انسان، موجب خفگی و تلفات در مرغ و دام می‌شود.

## ♦ راهکارهای پیشگیرانه برای کارفرما:

۱. استفاده از وسایل استاندارد:
  - فقط هیترهای صنعتی استاندارد یا بخاری‌های تأییدشده قابل استفاده هستند.
  - بخاری‌های نفتی دست‌ساز، المنت‌های روباز یا وسایل غیراستاندارد کاملاً ممنوع‌اند.
۲. نصب درست دودکش:
  - دودکش باید فلزی، سالم، بدون نشستی و تا بالای سقف کشیده شده باشد.
  - سر دودکش باید کلاهی H داشته باشد تا دود برنگردد.
  - هر وسیله گرمایشی باید دودکش جداگانه داشته باشد.
۳. جایگذاری ایمن وسیله گرمایشی:
  - نباید نزدیک علوفه خشک، چوب یا مواد قابل اشتعال باشد.
  - فاصله حداقل یک متر از دیوار و وسایل دیگر رعایت شود.
۴. بازرسی و نگهداری دوره‌ای:
  - قبل از شروع فصل سرما، همه وسایل گرمایشی و دودکش‌ها باید بازرسی و سرویس شوند.
  - فیلترها و مشعل‌ها مرتب تمیز شوند.
۵. آموزش کارگران:
  - کارگران باید یاد بگیرند بخاری یا هیتر را چگونه روشن و خاموش کنند.
  - در صورت بوی دود یا سردرد ناگهانی، باید سریعاً تهویه برقرار و وسیله خاموش شود.

## 🔍 نکات کلیدی برای بهروز در بازدید:

- آیا وسیله گرمایشی استاندارد است یا دست‌ساز و غیراستاندارد؟
- آیا دودکش سالم و درست نصب شده است؟
- آیا فاصله وسیله از مواد قابل اشتعال رعایت شده است؟
- آیا کپسول آتش‌نشانی نزدیک محل نصب بخاری یا هیتر وجود دارد؟

## ✓ پیام ساده به‌روز به کارفرما:

"این بخاری بدون دودکش خطرناک است. گاز منوکسیدکربن می‌تواند باعث خفگی و مرگ شود. لطفاً حتماً از وسیله استاندارد با دودکش درست استفاده کنید. همین تغییر ساده جان کارگران و دام‌ها را نجات می‌دهد."

## ۶ شرایط عمومی ایمنی محیط کار

- کف سالن‌ها نباید لغزنده باشد.
- سیم‌کشی برق باید سالم و عایق باشد.
- جعبه کمک‌های اولیه در محل نصب شود.
- کپسول آتش‌نشانی شارژ و در دسترس باشد.

## شرایط عمومی ایمنی محیط کار

محیط کار ایمن یعنی جایی که کارگران بتوانند بدون خطر جدی کار کنند و کودکان و خانواده‌ها هم در صورت عبور یا حضور، دچار حادثه نشوند. رعایت چند اصل ساده می‌تواند جلوی بسیاری از حوادث را بگیرد:

### ۱. کف سالن‌ها و محوطه کار

- کف نباید لیز و لغزنده باشد (مثلاً به دلیل وجود آب، کود یا روغن).
- استفاده از مصالح ضدلغزش (سیمان زبر، کف پوش پلاستیکی یا ریختن شن) توصیه می‌شود.
- در مسیر عبور باید کانال‌ها یا چاله‌ها پوشانده یا حصارکشی شوند.

### ۲. سیم‌کشی برق و تجهیزات الکتریکی

- سیم‌ها باید عایق سالم داشته باشند و در مسیر رفت‌وآمد رها نشده باشند.
- از سهراهی‌ها و سیم‌کشی‌های غیراستاندارد یا دست‌ساز نباید استفاده شود.
- تابلو برق باید درب قفل‌دار و برچسب هشدار داشته باشد.
- اتصال به زمین (ارتینگ) در دستگاه‌ها و تابلو برق الزامی است.

### ۳. جعبه کمک‌های اولیه

- جعبه باید در محل مشخص، قابل دسترس و علامت‌گذاری شده باشد.
- محتویات اصلی: باند، گاز استریل، چسب زخم، محلول ضدعفونی، قیچی، دستکش یکبار مصرف.
- باید حداقل سالی یک بار بررسی و تکمیل شود.
- کارگران باید بدانند جعبه کجاست و چگونه استفاده کنند.

### ۴. کپسول آتش‌نشانی

- وجود کپسول آتش‌نشانی در هر سالن و انبار الزامی است.

- نوع مناسب: کپسول پودر و گاز یا CO<sub>2</sub> (بسته به شرایط واحد).
- کپسول باید شارژ و سالم باشد (هر سال یک بار سرویس).
- باید در محل مشخص، روی پایه و با برچسب هشدار نصب شود.
- کارگران باید طرز استفاده از آن را آموزش ببینند.

### نکات کلیدی برای بهورز در بازدید:

- آیا کف سالن‌ها خشک و غیرلغزنده است؟
- آیا سیم‌کشی‌ها سالم، منظم و ایمن هستند؟
- آیا جعبه کمک‌های اولیه وجود دارد و در دسترس است؟
- آیا کپسول آتش‌نشانی سالم، شارژ و در محل مشخص نصب شده است؟

### پیام ساده بهورز به کارفرما: ✓

"اگر کف سالن لیز باشد یا سیم‌کشی خراب باشد، احتمال حادثه خیلی زیاد می‌شود. همین‌طور نبود جعبه کمک‌های اولیه و کپسول آتش‌نشانی باعث می‌شود در زمان حادثه نتوانید به موقع اقدام کنید. این موارد ساده و کم‌هزینه است اما جان کارگران و حتی کودکان را حفظ می‌کند."

### ۷ نقش بهورز در بازدید

- در هر بازدید موارد بالا را بررسی و در چک‌لیست ثبت کند.
- موارد خطرناک را به کارفرما گوشزد کند.
- در صورت مشاهده خطر جدی، گزارش فوری به مرکز بهداشت بدهد.

### نقش بهورز در بازدید

#### ۱. آمادگی قبل از بازدید

- همراه داشتن چک‌لیست ایمنی و بهداشت حرفه‌ای مخصوص واحدهای کشاورزی (مرغداری و دامداری).
- همراه داشتن وسایل حفاظت فردی پایه (ماسک، دستکش).

#### ۲. حین بازدید

- بررسی موارد ایمنی و بهداشتی بر اساس چک‌لیست (حصارکشی استخر و کانال‌ها، ایمن‌سازی دستگاه‌ها، انبارش سموم و سوخت و ...).
- مشاهده دقیق محیط و شناسایی و ثبت نقاط پرخطر به زبان ساده.
- ثبت وضعیت مشاهده‌شده در چک‌لیست به صورت شفاف (مثبت یا منفی).
- گفتگو با کارگران و کارفرما به زبان ساده و محترمانه برای یادآوری خطرات.

#### ۳. اقدام فوری

- اگر خطر جدی و فوری برای جان کودکان یا کارگران وجود داشت (مثل استخر بدون حفاظ یا دستگاه بدون حفاظ‌گذاری در حال کار)، موضوع را بلافاصله به کارفرما اطلاع دهد.
- در صورت بی‌توجهی کارفرما یا خطر حاد، گزارش فوری و کتبی به مرکز بهداشت ارسال نماید.

#### ۴. پس از بازدید

- تکمیل فرم گزارش بازدید و تحویل آن به مرکز خدمات جامع سلامت روستایی.
- یادداشت نکات مهم برای پیگیری در بازدید بعدی.
- تشویق کارفرما به اجرای اصلاحات و ارائه راهکارهای ساده و کم‌هزینه (مثلاً استفاده از توری فلزی ساده برای پوشاندن تسمه‌ها یا قفل کردن درب انبار سموم).

#### ۵. مهارت‌های ارتباطی به‌روز

- استفاده از زبان ساده و مثال‌های روزمره برای توضیح خطرات.
  - پرهیز از برخورد دستوری؛ تأکید بر اینکه رعایت ایمنی باعث حفظ جان خانواده و کودکان خود کارفرما هم می‌شود.
  - حفظ احترام و ایجاد رابطه دوستانه برای افزایش همکاری.
-

**چک لیست بازدید اضطراری از مرغداری**

نام مرغداری: کارفرما : شماره همراه: آدرس:

تاریخ بازدید:

ردیف	موضوع بررسی	وضعیت		توضیحات کوتاه
		بلی	خیر	
۱	مانعی برای ورود کودکان به محوطه کار وجود دارد؟			
۲	استخرها، کانال‌ها و حوضچه‌ها حصار و پوشش دارند؟			
۳	نقاط خطرناک ماشین‌آلات (تسمه، فولی، چرخ‌دنده و ... ) حفاظ دارند؟			
۴	دستگاه‌ها و تجهیزات ارتینگ دارند و سیم‌کشی ایمن است؟			
۵	انبار سوخت و سموم قفل‌دار و دور از دسترس کودکان است؟			
۶	تهویه در سالن‌ها و انبارها مناسب است؟			
۷	وسایل گرمایشی استاندارد و ایمن هستند؟			
۸	کپسول آتش‌نشانی سالم و در دسترس وجود دارد؟			
۹	جعبه کمک‌های اولیه در دسترس است؟			
۱۰	محیط کار تمیز است و زباله به‌موقع جمع‌آوری می‌شود؟			
۱۱	روشنایی محیط کافی است؟			
۱۲	سرویس بهداشتی سالم و قابل استفاده وجود دارد؟			

امضاء:

نام و نام خانوادگی بازدید کننده:

امضاء:

نام و نام خانوادگی کارفرما(یا تحویل گیرنده):

### بسته آموزشی عبرت‌آموزی: حوادث کودکان در محیط مرغداری

#### هدف:

آشنایی بهورزان با خطرات محیط مرغداری برای کودکان، عوامل مؤثر در حوادث، و ارائه راهکارهای پیشگیری.

### حادثه ۱: سقوط کودک ۳ ساله در مخزن آسیاب و میکسر خوراک مرغ

#### ۱. شرح حادثه

- محل: مرغداری خانواده
- رخداد: کودک ۳ ساله در حال بازی، وارد مخزن آسیاب و میکسر خوراک شده و به دلیل ورود آرد به دهان و ریه دچار خفگی می‌شود.
- پیامد: آسیب شدید و فوت کودک

#### ۲. عوامل مؤثر

- انسانی: عدم نظارت بر کودک، آموزش ناکافی خانواده
- محیطی: دسترسی آزاد به تجهیزات صنعتی
- فنی: نبود حفاظ یا درب ایمن روی مخزن

#### ۳. پیامدها

- آسیب جسمی شدید یا فوت
- اضطراب و آسیب روانی خانواده
- توقف فعالیت مرغداری

#### ۴. درس‌آموزی

- نصب حفاظ و درب ایمن
- محدود کردن دسترسی کودکان به تجهیزات
- آموزش خانواده درباره خطرات محیط صنعتی

#### ۵. نکات کلیدی آموزشی

- تجهیزات صنعتی محل بازی کودکان نیستند
- پیشگیری از دسترسی کودکان اولویت بالاتری از اقدامات درمانی بعد از حادثه دارد

#### ۶. تمرین

- چه اقداماتی برای ایمن‌سازی مخازن می‌توان انجام داد؟
- اگر شما بهورز هستید، چه نکاتی به خانواده آموزش می‌دهید؟

## حادثه ۲: مسمومیت با گاز مونواکسیدکربن و غرق‌شدگی کودک ۲ ساله

### ۱. شرح حادثه

- محل: مرغداری خانواده
- رخداد: دو کودک ۳ و ۵ ساله بر اثر مسمومیت با گاز مونواکسیدکربن فوت می‌کنند. کودک ۲ ساله هنگام بازی کنار حوض آب افتاده و غرق می‌شود.
- پیامد: فوت دو کودک و خطر غرق‌شدگی برای کودک سوم

### ۲. عوامل مؤثر

- انسانی: عدم نظارت بر کودکان، عدم آگاهی خانواده
- محیطی: منابع گاز بدون تهویه، حوض آب بدون حفاظ
- فنی: نبود سیستم هشدار گاز، نبود حفاظ حوض

### ۳. پیامدها

- فوت دو کودک
- اثر روانی شدید بر خانواده
- توقف فعالیت مرغداری

### ۴. درس‌آموزی

- نصب تهویه و سیستم هشدار گاز
- جلوگیری از دسترسی کودکان به محیط‌های پرخطر
- آموزش خانواده درباره ایمنی کودکان

### ۵. نکات کلیدی آموزشی

- گاز مونواکسیدکربن بی‌رنگ و کشنده است
- آب بدون حفاظ خطر غرق‌شدگی دارد
- پیشگیری و نظارت دائم برتر از اقدامات درمانی بعد از حادثه است

### ۶. تمرین

- چه اقدامات پیشگیرانه‌ای برای جلوگیری از مسمومیت گازی و غرق‌شدگی کودکان پیشنهاد می‌کنید؟
- چگونه به خانواده آموزش می‌دهید که محیط امن برای کودکان ایجاد کنند؟

---

## حادثه ۳: گیر کردن کودک یک‌ساله در دستگاه جمع‌آوری کود

### ۱. شرح حادثه

- محل: مرغداری در منطقه کهک
- رخداد: کودک یک‌ساله وارد محیط مرغداری شده و به سمت دستگاه جمع‌آوری کود می‌رود. کودک در لابلای دستگاه گیر کرده و به دلیل صدمات بدنی فوت می‌شود.
- پیامد: فوت کودک و آسیب روانی شدید برای خانواده

## ۲. عوامل مؤثر

- انسانی: عدم نظارت بر کودکان، آموزش ناکافی
- محیطی: دسترسی آزاد به دستگاه‌های صنعتی
- فنی: نبود حفاظ یا سیستم توقف اضطراری روی دستگاه

## ۳. پیامدها

- فوت کودک یک‌ساله
- آسیب روانی شدید برای خانواده
- توقف فعالیت مرغداری

## ۴. درس‌آموزی

- نصب حفاظ و علائم هشدار روی دستگاه‌ها
- محدود کردن دسترسی کودکان به محیط‌های پرخطر
- آموزش خانواده‌ها درباره ایمنی کودکان

## ۵. نکات کلیدی آموزشی

- تجهیزات مکانیکی برای کودکان بسیار خطرناک هستند
- نظارت دائم خانواده بر کودکان در محیط صنعتی ضروری است
- پیشگیری همیشه برتر از واکنش پس از حادثه است

## ۶. تمرین

- چه اقداماتی برای ایمن‌سازی دستگاه‌های مکانیکی پیشنهاد می‌کنید؟
- چگونه خانواده را آموزش می‌دهید تا محیط بازی کودکان امن شود؟

---

## جمع‌بندی و توصیه‌های کلی برای بهورزان

۱. نظارت دائم بر کودکان در محیط‌های صنعتی و دامداری الزامی است.
  ۲. ایمن‌سازی محیط شامل نصب حفاظ، علائم هشدار و محدود کردن دسترسی کودکان حیاتی است.
  ۳. آموزش خانواده‌ها درباره خطرات گاز، تجهیزات صنعتی و آب، مهم‌ترین ابزار پیشگیری است.
  ۴. تمرکز بر پیشگیری برتر از هر اقدام درمانی بعد از حادثه است.
-

### پیام به کارفرمایان واحدهای مرغداری

کارفرمای گرامی،

شما ستون اصلی تولید و اشتغال در روستا هستید. زحمات شبانه‌روزی شما نه تنها باعث رونق اقتصاد خانواده و منطقه می‌شود، بلکه بر سفره بسیاری از مردم نیز برکت می‌آورد. اما فراموش نکنید که در کنار این تلاش ارزشمند، حفظ سلامت کارگران و اعضای خانواده‌تان، به‌ویژه کودکان، مهم‌ترین مسئولیت شماست.

#### وظایف مهم شما در تأمین ایمنی و سلامت محیط کار:

- جلوگیری از ورود کودکان به محوطه کارگاه و بستن راه‌های دسترسی به نقاط پرخطر.
- ایمن‌سازی استخرها، حوضچه‌ها و کانال‌های پساب با حصار و پوشش مناسب.
- نصب حفاظ روی دستگاه‌ها و ماشین‌آلات (تسمه، فولی، چرخ‌دنده، لنگر، غلتک و ...).
- انبار ایمن سوخت، سموم و آفت‌کش‌ها در مکان قفل‌دار و دور از دسترس کودکان.
- استفاده از تجهیزات گرمایشی استاندارد و ایمن در سالن‌ها.
- فراهم کردن وسایل اولیه ایمنی (کپسول آتش‌نشانی، جعبه کمک‌های اولیه، تهویه مناسب).

#### چرا این اقدامات به نفع شماست؟

- با حفظ جان و سلامتی کارگران و خانواده‌ها، آرامش خاطر پیدا می‌کنید.
- کاهش حوادث و بیماری‌ها یعنی کاهش هزینه‌های درمانی و خسارت‌ها.
- رعایت ایمنی، وجهه و اعتبار شما را در جامعه بالا می‌برد.
- محیط ایمن، بهره‌وری و انگیزه کارگران را بیشتر می‌کند.

#### یادمان باشد:

یک لحظه غفلت می‌تواند حادثه‌ای جبران‌ناپذیر ایجاد کند؛ اما یک اقدام پیشگیرانه ساده می‌تواند جان عزیزانمان را نجات دهد.

شما با رعایت ایمنی، هم به خانواده خود خدمت می‌کنید و هم به آبادانی روستا و کشور.

## خود آزمایی

۱. مهم‌ترین دلیل ممنوعیت ورود کودکان به محیط‌های کار کشاورزی چیست؟

- الف) ایجاد مزاحمت برای کارگران
- ب) احتمال آلودگی به گرد و غبار
- ج) خطر بروز حوادث و آسیب‌های جبران‌ناپذیر
- د) کاهش راندمان کار

۲. برای ایمن‌سازی استخرهای آب در مرغداری‌ها کدام اقدام درست است؟

- الف) ریختن آهک در آب
- ب) حصارکشی و پوشش مناسب
- ج) استفاده از تور ماهیگیری
- د) تغییر رنگ آب

۳. یکی از خطرناک‌ترین بخش‌های دستگاه‌های کشاورزی که باید حفاظگذاری شوند، کدام است؟

- الف) دسته ابزار
- ب) تسمه و فولی
- ج) صندلی تراکتور
- د) رنگ بدنه دستگاه

۴. بهترین مکان برای نگهداری سموم در مرغداری کجاست؟

- الف) در محوطه باز
- ب) داخل سالن مرغداری
- ج) انبار قفل‌دار و دور از دسترس کودکان
- د) زیر سایه درخت

۵. چرا ارتینگ تجهیزات برقی در دامداری اهمیت دارد؟

- الف) جلوگیری از سرقت برق
- ب) کاهش مصرف برق
- ج) پیشگیری از برق‌گرفتگی کارگران
- د) خنک‌کردن موتور دستگاه

۶. تجهیزات گرمایشی استاندارد باید چه ویژگی داشته باشند؟

- الف) دودکش و نصب ایمن
- ب) استفاده از نفت بی‌بو
- ج) رنگ‌آمیزی روشن
- د) کوچک و سبک بودن

۷. یکی از وظایف اصلی بهورز در بازدید از واحدهای کشاورزی چیست؟

- الف) تعمیر دستگاه‌ها
- ب) بررسی شرایط ایمنی و ثبت مشاهدات
- ج) خرید سموم مناسب
- د) واکسیناسیون دام‌ها

۸. اگر بهورز در بازدید خطر فوری و جدی مشاهده کرد، چه باید بکند؟

- الف) چشمپوشی کند
- ب) فقط در فرم گزارش بنویسد
- ج) فوراً به کارفرما اطلاع دهد
- د) از کارگران بخواهد خودشان اصلاح کنند

۹. بهترین روش متقاعدسازی کارفرما برای رفع نواقص چیست؟

- الف) تهدید به جریمه
- ب) توضیح ساده و محترمانه در مورد خطرات
- ج) بی‌توجهی به نظر او
- د) تحویل گزارش بدون گفتگو

۱۰. چرا انبار سوخت باید ایمن باشد؟

- الف) جلوگیری از کاهش کیفیت سوخت
- ب) پیشگیری از حوادث آتش‌سوزی
- ج) کنترل بوی بد
- د) کاهش هزینه‌ها

۱۱. وجود حصار در اطراف کانال پساب چه فایده‌ای دارد؟

- الف) جلوگیری از ورود حیوانات
- ب) کاهش تبخیر آب
- ج) جلوگیری از سقوط انسان و حیوان
- د) جلوگیری از آلودگی محیط

۱۲. برای بررسی روشنایی سالن دامداری بهورز باید چه چیزی را مدنظر قرار دهد؟

- الف) تعداد لامپ‌ها
- ب) کافی بودن نور برای دید ایمن
- ج) رنگ نور
- د) ارتفاع نصب لامپ

۱۳. نگهداری کودکان در کنار دستگاه‌های کشاورزی چه خطری دارد؟

- الف) ایجاد سر و صدا
- ب) خطر گیرکردن اعضای بدن در قطعات متحرک
- ج) کاهش بهره‌وری کارگران
- د) آلودگی به گرد و خاک

۱۴. چرا وجود جعبه کمک‌های اولیه در واحد کشاورزی ضروری است؟

- الف) برای تزئین سالن
- ب) کمک فوری به مصدوم در حادثه
- ج) نشان دادن انضباط
- د) کاهش هزینه دارو

۱۵. یکی از وظایف کارفرما در ایمن‌سازی دستگاه‌ها چیست؟

- الف) تعمیر آن‌ها توسط کارگران
- ب) نصب حفاظ روی قطعات خطرناک
- ج) شستشوی مرتب دستگاه
- د) رنگ‌آمیزی دستگاه

۱۶. وسایل حفاظت فردی برای کارگران شامل چه چیزهایی است؟

- الف) کلاه ایمنی، دستکش، کفش مناسب
- ب) لباس مجلسی
- ج) کیف دستی
- د) کلاه حصیری

۱۷. اگر در بازدید بهورز متوجه شد کپسول آتش‌نشانی تاریخ گذشته است، چه باید کند؟

- الف) بی‌توجهی کند
- ب) به کارفرما اطلاع دهد و در گزارش ثبت کند
- ج) خودش پر کند
- د) به کارگران بدهد

۱۸. چرا باید سموم و آفت‌کش‌ها در جای قفل‌دار نگهداری شوند؟

- الف) جلوگیری از تبخیر
- ب) جلوگیری از دسترسی کودکان
- ج) کاهش هزینه نگهداری
- د) جلوگیری از یخزدگی

۱۹. در صورت مشاهده سیم‌کشی غیراستاندارد، بهورز چه باید کند؟

- الف) خودش سیم‌کشی را اصلاح کند
- ب) به کارفرما اطلاع دهد
- ج) به کارگران بشارد
- د) از کنار آن عبور کند

۲۰. رعایت ایمنی چه اثری بر بهره‌وری دارد؟

- الف) کاهش انگیزه
- ب) افزایش بهره‌وری
- ج) هیچ اثری ندارد
- د) باعث اتلاف وقت می‌شود

۲۱. چرا تهویه مناسب در مرغداری اهمیت دارد؟

- الف) کاهش بوی نامطبوع و گازهای مضر
- ب) زیبایی سالن
- ج) کاهش مصرف برق
- د) افزایش دما

۲۲. وظیفه بهورز پس از بازدید چیست؟

- الف) پاک کردن محوطه
- ب) تکمیل فرم گزارش
- ج) تعمیر دستگاه‌ها
- د) خرید لوازم ایمنی

۲۳. بهترین شیوه برخورد بهورز با کارفرما چیست؟

- الف) برخورد خشن
- ب) احترام و توضیح ساده
- ج) بی‌توجهی به صحبت‌های کارفرما
- د) فقط تحویل فرم

۲۴. چرا باید درب انبار سوخت قفل باشد؟

- الف) برای جلوگیری از سرقت و خطر آتش‌سوزی
- ب) برای زیبایی محیط
- ج) برای کاهش دما
- د) برای تهویه بهتر

۲۵. وسایل گرمایشی غیراستاندارد چه خطری دارند؟

- الف) مصرف برق بیشتر
- ب) آتش‌سوزی و مسمومیت با گاز
- ج) سر و صدای زیاد
- د) خراب شدن سریع

۲۶. چرا وجود حصار در اطراف پرتگاه‌ها مهم است؟

- الف) جلوگیری از افتادن افراد و حیوانات
- ب) جلوگیری از ورود باد
- ج) جلوگیری از ورود پرندگان
- د) کاهش بارندگی

۲۷. چه کسی مسئول اجرای اصلاحات ایمنی در واحد کشاورزی است؟

- الف) بهورز
- ب) کارگران
- ج) کارفرما
- د) اداره بهداشت

۲۸. چرا رعایت ایمنی به نفع کارفرماست؟

- الف) کاهش هزینه‌های درمان و خسارت
- ب) کاهش تولید
- ج) افزایش بیکاری
- د) افزایش جریمه‌ها

۲۹. یکی از وظایف فوری بهورز در هنگام بازدید چیست؟

- الف) نوشتن گزارش در دفترچه شخصی
- ب) اطلاع سریع از خطر جدی به کارفرما
- ج) تمیزکردن محیط
- د) کنترل محصول

۳۰. مهم‌ترین پیام ایمنی برای کارفرما چیست؟

- الف) ایمنی هزینه اضافی دارد
- ب) ایمنی خدمت به خانواده و روستا است
- ج) ایمنی فقط برای کودکان است
- د) ایمنی فقط برای شهرها لازم است